

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliáčik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2008
Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

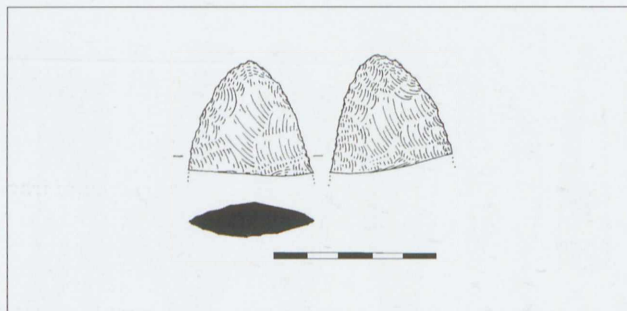
KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

91087/09

Obr. 41: Přerov-zámek Zlomek listovitého hrotu. Fig. 41: Přerov-Chateau. Leaf point fragment.

PŘEROV (K. Ú. PŘEROV-MĚSTO, OKR. PŘEROV)

Zámek. Mladý paleolit. Ojedinelý nález. Záchranný výzkum

V souvislosti s akcí „Zámek Přerov-nádvoří“ na Horním náměstí č.o. 1, parc. č. 254, konkrétně při snižování úrovní pod kamennou dlažbou v místě sondy S1 (Kováčik, Schenk 2008, 508), došlo na konci roku 2006 k objevu fragmentu listovitého hrotu (obr. 41). Byl nalezen v druhotné poloze, konkrétně v terénní úpravě ze 16. století, která ležela bezprostředně pod písčítým podsypem pro recentní dlažbu. Povrch artefaktu o rozměrech 35×38×11 mm je pokryt silnou patinou, a to i na místě lomu, pouze na hranách prosvítá původní barva použité suroviny. Patrně se jedná o silicitu z glacienních sedimentů. Povrch artefaktu, zařaditelného do starší či střední fáze mladého paleolitu, je silně ohlazen a nelze vyloučit, že byl nošen jako talisman. Je možné, že pochází z prostoru nedaleké paleolitické lokality Předmostí u Přerova, odkud sem mohl být přivezen společně se stavebním materiálem. Právě do 2. poloviny 16. století spadá jedna z prvních zmínek o nálezech glaciální fauny z předmostecké polohy Skalka (Čejka, Šlosar, Nechutová 1991, 179).

Zdeněk Schenk, Martin Moník

Literatura

- Čejka, M., Šlosar, D., Nechutová, J. 1991: Gramatica česká Jana Blahoslava. Brno
- Kováčik, P., Schenk, Z. 2007: Přerov (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 48, 508.

Resumé

During a rescue excavation in the courtyard of the Přerov chateau we found a patinated leaf point fragment (obr. 41). It had been redeposited in a 16th century layer. We can conjecture that this fragment was transported from the nearby Paleolithic site of Předmostí.

RACKOVÁ (OKR. ZLÍN)

„Debř“. Mladý paleolit. Sídliště. Povrchový průzkum.

Lokalita je situována na kopci po pravé straně silnice vedoucí z Rackové do Lehotic. Od západního okraje Rackové je vzdálena asi 0,5 km vzdušnou čarou. Geografické souřadnice lokality jsou: 49°16'41.9"N, 17°36'43.2"E (WGS-84). V říjnu 2007 zde byla při terénní prospekci nalezena malá kolekce (5 kusů) kamenné štípané industrie. Čtyři artefakty se koncentrovaly na vrcholu kopce v nadmořské výšce cca 270 m a jeden kus byl nalezen ve žlebu mezi kopcem a nedalekým vrcholem Hrádek (281 m n.m). Ten se nachází zhruba 0,5 km severovýchodně od popisované lokality. Nadmořská výška žlebu je cca 239 m. Mesiální fragment čepele, šupina a mrazově poškozený zlomek blíže neidentifikovaného nástroje byly vyrobeny z patinovaného eratického silicitu. Surovinou pro výrobu masivní čepele byl červenohnědý, žíhaný a lehce patinovaný radiolarit. Z čepele se dochoval pouze bazální místně retušovaný zlomek. Poslední artefakt byl postpaleolitického stáří.

Lenka Pělučová Vitošová

Resumé

Five chipped stone artifacts were collected in „Debř“ field near Racková. Four are made from patinated erratic flint and include a mesial blade fragment, a small chip and a frost damaged tool fragment. One proximal blade fragment made from radiolarite is partly retouched and can be classified as Neolithic.

RATAJE (K. Ú. POPOVICE U KROMĚŘÍŽE, OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Podsedy-Kopaniny“. Mladý paleolit. Sídliště. Povrchový průzkum.

Lokalita leží západním směrem přibližně 2 km vzdušnou čarou od obce a asi půl kilometru severovýchodně od vrcholu kopce Homole v rozmezí nadmořských výšek cca 300 až 305 m. Jde o výrazný táhlý východně orientovaný plochý hřbet, jehož jižní strana se strměji svažuje k bezejmenné vodoteči. Část nálezů byla nalezena v okolí geografické souřadnice 49°17'3.312"N, 17°18'37.539"E (WGS 84). Od daného bodu byly nalézány ojedinelé artefakty rozptýleně po hřebenu a jeho jižním svahu ve směru východ-západ. Celkem byla od roku 2006 Z. Schenkem a M. Sedláčkovou nashromážděna kolekce 15 kusů štípané industrie.

V kolekci dominuje patinovaný eratický silicitu, ze kterého bylo vyrobeno 10 artefaktů. Dále se po jednom kuse vyskytl rohovec typu Troubky-Zdislavice a křemičitá zvětralina. Dva artefakty byly poničeny žářem, nelze proto vyloučit jejich postpaleolitického stáří. Poslední kus kolekce nebyl surovině určen z důvodu intenzivní vrstvy patiny. Některé artefakty na sobě nesou stopy otěru, jeden kus byl mrazově poškozen. V kolekci převažují čepele

SOBĚSUKY (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Kóta 309,9“. Mladý paleolit. Sídliště. Povrchový průzkum.

Při terénní prospekci okolí obcí Milovice, Soběsuky a Zlámanka byl v katastru Soběsuk nalezen mesialní fragment čepele, vyrobený z poměrně intenzivně patinovaného eratického silicitu. Místo nálezů je situováno severovýchodně od Soběsuk, na svahu orientovaném k východu, těsně pod temenem kopce (kóta 309,9 m). Geografické souřadnice nálezů jsou: 49°14'15.1"N, 17°21'58.2"E (WGS-84). Nadmořská výška je v těchto místech cca 305 m.

(resp. jejich bazální a mesialní části) nad ústěpy v poměru 13:3. Dále bylo přítomno jádrové rydlo podle Klímovy typologické klasifikace (Klíma 1956) (obr. 42:5). Mezi nástroji (5 kusů) se vyskytla bilaterálně retušovaná mesialní část čepele (obr. 42:3), unilaterálně retušovaný ústěp (obr. 42:1), čepelové škrabadlo s laterální retuší (obr. 42:4) a hranové rydlo na příčné retuši (obr. 42:2). Dále se objevilo laterální konvexní drásadlo na masivním ústěpu (obr. 42:6). Jeden artefakt byl místně retušován.

Lenka Pěluhová Vitošová, Martina Sedláčková, Zdeněk Schenk

Literatura

Klíma, B. 1956: Statistická metoda – pomůcka při hodnocení paleolitických kamenných industrií. Návrh české terminologie mladopaleolitických kamenných nástrojů. *Památky archeologické* 47, 193–210.

Resumé

A collection of 15 chipped stone artifacts was collected by M. Sedláčková and Z. Schenk at „Podsedky–Kopaniny“ field near Popovice. The most common raw material is erratic flint (10 items). One artifact is made from Troubky-Zdislavice type chert and one from silcrete. Two items were burned and 1 item is strongly patinated, which did not allow identification of the raw material. One tool is a burin core (after Klíma 1956) (obr. 42:5). Other tools include a burin with truncated retouch (obr. 42:2), a blade endscraper with unilateral retouch (obr. 42:4), a sidescraper with unilateral convex retouch (obr. 42:6), a unilaterally retouched flake (obr. 42:1), and bilaterally retouched blades (obr. 42:3). One blade was partly retouched. The collection is poor in diagnostic tools and can be generically classified as Upper Paleolithic.

Resumé

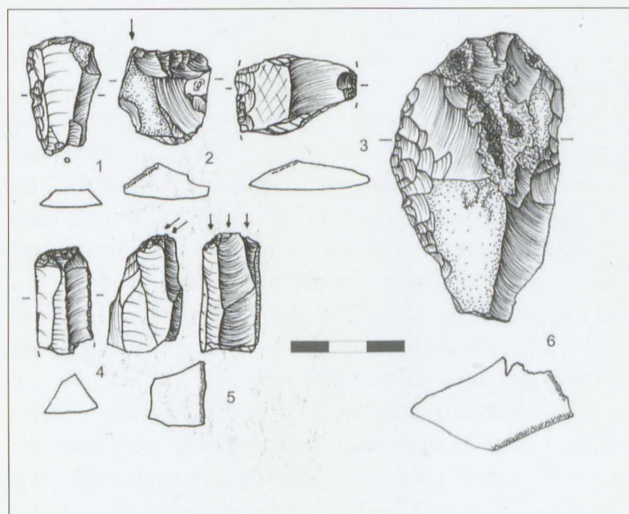
An isolated artifact—a mesial fragment of a broken blade—was collected on a hill (elevation marker) near Soběsuky. The fragment was made from erratic flint and its surface was coated with a thick patina.

Lenka Pěluhová Vitošová

TEČOVICE (OKR. ZLÍN)

„Havránkov“. Mladý paleolit. Sídliště. Povrchový sběr.

Trat' „Havránkov“ leží na rozhraní katastrů obcí Tečovice, Sazovice a Otrokovice. Vzdušnou čarou je vzdálena cca 1,6 km severozápadním směrem od severního okraje Tečovic. Nadmořská výška lokality je 252,8 m (vrchol kóty). Lokalita byla objevena v dubnu roku 2005 P. Škrdlou. Při terénní prospekci se podařilo nashromáždit soubor čítající 19 kusů štípané industrie, přičemž přesná poloha každého z nálezů byla zaznamenána pomocí GPS. Z geografických souřadnic vyplývá, že všech 19 artefaktů bylo vyzdvíženo na katastrálním území Tečovic. Lokalita zatím nebyla publikována. Artefakty jsou uloženy v Muzeu Jihovýchodní Moravy ve Zlíně. Z 19 artefaktů bylo 6 kusů v důsledku absence patiny klasifikováno jako postpaleolitických. Zbylá část kolekce (13 kusů) je poměrně rozmanitá, co se suroviny týče. Sestává kromě artefaktů s jasným paleolitickým stářím (5 kusů) i z problematičtějších časově zařaditelných druhů surovin, jako jsou silifikované pískovce (1 kus), křemeny (2 kusy) a radiolaritový materiál (6 kusů). V souboru přítomný silifikovaný pískovec byl pravděpodobně patinován, lze tedy uvažovat o jeho paleolitické příslušnosti. Dva kusy (ústěp a fragment—odštěp) byly silně poškozeny zářím, nelze tudíž vyloučit jejich postpaleolitické stáří. Mezi artefakty, vyrobenými z radiolaritu nejčastěji červenohnědých a šedozelených barevných odstínů, byly tři exempláře prokazatelně patinované (jádro, ústěp, čepelka). Po technické stránce se mezi radiolaritovým materiálem vyskytl kus suroviny, jádro resp. jádrové rydlo dle Klímovy typologické klasifikace (Klíma 1956) (obr. 43:3), 2 ústěpy, 1 mikroústěp/mikrofragment a 1 čepelka. Čepelka (obr. 43:1) sejmula distální část artefaktu. Jedná se o nehodu („knapping accident“), vznikající někdy při těžbě

Obr. 42: Rataje–Popovice u Kroměříže. Vybrané artefakty. Fig. 42: Rataje–Popovice u Kroměříže. Selected artifacts.